

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie we Srodę dnia 24 Września r. s. 1830 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 15 września.

Najjaśniejszy Cesarz Jegomość, na odbytey dnia 5 t. m. paradzie kościelney, półku kawaler-gardów, raczywszy znaleźć odznaczający się we wszystkich częściach porządek, przez rozkaz dzien-ny tegoż dnia, oświadcza zupełną Swą wdzięcz-ność, Dowódcemu oddzielnym Korpusem Jego CESARSKIEJ WYSOKOŚCI WIELKIEMU Xiążęciu Mi-chałowi Pawłowiczowi; również najwyższe za-dowolenie: Dowódcy 1go korpusu odwodowego kawalerii generał-adjutantowi Depreradowiczowi, Dowódcem: 1szej dywizji kirysyerów Genera-łowi Majorowi Xięciu Golitsynowi 3mu; 1szej bry-gady teyże dywizji dowódcy półku kawaler-gardów generał-adjutantowi Hrabu Apraksinowi 2mu; oraz wszystkim PP. Sztab-i Ober-Officerom; dla niższych zaś rang daruie po rublu, po funcie mię-sa i po porcyi wódki na każdego.

Przez najwyższy dyplomata pod dniem 4 wrze-śnia, najłaskawiey mianowany kawalerem orderu ś. Włodzimierza 2giey klasy, inspektor korpu-su inżynierów okrętowych, ienerał-porucznik Bru-ne-de-St-Cathérine. (R.I.)

Uwiedomienie.

Epidemicznie grassująca Cholera (*Cholera morbus*) w nowszych czasach po większey części Azji drogę swą oznamionowała śladami spusto-szenia. W upłynionym i terażniejszym roku w niektórych prowincyach Państwa Rossyyskiego okazała się w całej swey okropności. Wszystkie dotąd wydane o tey chorobie dzieła, okazują się w doświadczeniu nie zupełnie zadość-czyniacemi. Sto-pniowe iey rozszerzenie zagraża całej Europie o-kropnemi skutkami.

Rząd Rossyyski, mając na celu dobro po-wszechne, uznaje potrzebném, wszystkim medy-kom, znajdującym się w Rossyi, Niemczech, Wę-grzech, Anglii, Szwecyi, Danii i we Włoszech po-dać: wysledzić i opisać epidemiczną Cholerę:

W opisaniiu tem należy:

1) Jasno i szczegółowie wyłożyć charakter tey choroby.

2) Pokazać, z iakich przyczyn ona powstaie.

3) Jakim sposobem rozszerza się.

4) Dowieść pewnemi i dokładnemi doświad-czeniami: azali się ona udziela podobnie, iak inne zaraźliwe choroby.

5) Jakie następnie należy przedsiębrać środ-ki ostrożności.

6) Jakie pewne są sposoby iey leczenia.

Rozprawy te mogą być pisane w ięzyku Rossyyskim, Łacińskim, Niemieckim, Angielskim i Włoskim, i przysyłane do Rady Medycney w St-Petersburgu nie później, iak 1 (13) września 1831 roku.

Imie autora powinno być napisane w osob-ney zapieczętowanej kopercie.

Za najlepszą i zupełnie zadość-czyniacą rozprawę, Rząd Rossyyski przeznacza nagrodę 25,000 r. assygnacyami Państwa. (G.S.P.)

Z ostatnich urzędowych doniesień, o dzia-łaniach Cholery, możemy udzielić czytelnik-om naszym następujące godne wiary wiadomo-ści: w Saratowie śmiertelność znacznie się zmniej-szyła: d. 18 sierpnia było umarłych około 200, a 31 tylko 23 osób: w Carycynie choroba zupeł-nie ustała: w Chwałyńsku zaś umarł z niey tyl-

ko ieden człowiek. Trwa ieszcze ta choroba w gubernii saratowskiej, w posadzie Dubowce, w miastach Kamyszynie i Wolsku i w niektórych wioskach; lecz wszędzie, za staraniem zwierzchności, widocznie się zmniejsza. — W gubernii Simbirskiej okazała się w mieście Samarze: od 27 sierpnia do 1 września umarło tam 47 osób, a z chorych zostało 61. — W Penzie umarło w prze-ciagu 16tu dni (od 17 sierpnia do 2 września) w ogóle 120 ludzi. W innych zaś miejscach guber-nii Simbirskiej i Penzeńskiej choroba ta nie u-kazała się — Dostrzeżona od 28go sierpnia w No-wogrodzie-Niższym pomiędzy przybyłymi na bar-kach burłakami śmiertelność (wszystkich umarło 17 ludzi), pobudziła tamteyszą zwierzchność, iąc się koniecznych środków ostrożności, i opatrzyć wszystkie stany potrzebnemi na przypadek zja-wienia się takiej choroby instrukcyami. Śmier-telność ta okazała się po skończonym iarmarku niżegorodzki: kupcy i inni goście już się wten-czas byli rozjechali, i nie mogli uleść niebezpie-czeństwu. — W Tyflisie Cholera znacznie się zmniejsza, a w powiatach ustała zupełnie. — Tu w St-Petersburgu, rozeszła się była pogłoska, że Cholera pokazała się w Gdowie. Teraz zaś od Zwierzchności ogłoszono, że pogłoska ta jest fałszywą, i że we wsi iedney powiatu Gdowskiego ukażała się zwycajna dysenterya, około uśmierze-nia której przedsięwzięte są należyte środki. (P.P.)

— Przybyli do St Petersburga d. 11 września: Wice-Kancierz Hrabia Nesselrode; jen. adj. Hr. Tol; francuzki sprawujący interessa baron Bour-going z Nowogrodu; rz. r. t. Sperański; jen. adj. Suchozanet.

— Ilość złota i platyny, wydobytych w pier-wszej połowie t. 1830 r. w kopalniach skarbo-wych i prywatnych pasma Uralskiego:

Złota. W kopal-niach skarbowych pud. 82 f. 11 zoł. 85 dol. 49.

— prywatnych — 98 — 2 — 95 — —

Ogół — 180 — 14 — 84 — 49.

Platyny: W kopal-niach skarbowych pud. 3 f. 32 zoł. 33 dol.

— prywatnych — 58 — 7 — 32 — 18.

Ogół — 61 — 39 — 65 — 18.

— Przez czas żeglugi roku terażniejszego do 1go września, przeszło przez Zund 8,962 okrętów. W tey liczbie okrętów różnych narodów z por-tow rossyyskich: z jęczmieniem 49, z owsem 26, z żytem 165, z pszenicą 118, z różnym zbożem 49; w ogóle 407. (G.S.P.)

KRÓLEWSTWO POLSKIE.

Warszawa dnia 30 września.

Najjaśniejszy CESARZ i KRÓL postanowie-niem z dnia 27 sierpnia (8 września) r. b. miano-wać raczył J.P. Konstantego Wolickiego, Kawalerem orderu królewskiego 2go Stanisława klasy 2giey.

— Postanowieniem z dnia tego Gustaw Hr. Ma-łachowski, Poseł powiatu Szydłowieckiego, mia-nowany członkiem Kommissyi umorzenia długu krajowego, a Władysław Hr. Ostrowski, zastę-pcą Członka w pomienionej kommissyi. (Kor.W.)

— Rada administracyjna Królestwa zatwier-dziła wybor na Administratora ieneralnego dye-cezyi Sandomierskiej, JW. JX. Alexandra Do-brzańskiego, Biskupa Leontopolskiego, Suffraga-na teyże dyecezyi, Dziekana kapituły katedralney i Officyała ieneralnego. Również zatwierdziła wy-

bor na Probostwo w mieście *Miechowie* dycezyi Krakowskiej JX. Baltazara *Chwałbińskiego*. Taż Rada mianowała JX. Adama *Jankowskiego* Proboszczem obrządku greckiego we wsi *Holi* dycezyi Chełmskiej. JX. Michała *Boiarskiego*, Plebana w *Babicach*, Kanonikiem gremialnym w kapitule katedry Chełmskiej. JX. Franciszka *Więckiewicza* Kanonika, na Prelaturę Probostwo w katedrze Lubelskiej. JX. Antoniego *Lazurkiewicza*, Plebana w *Krzeszowie*, Kanonikiem w kapitule katedry Chełmskiej. (G.W.)

— Kaplica, dziś zwana *Sobieskiego*, w kościele OO. Kapucynów, istniała już od lat 92. Złożone w niej wprzód były wnętrzości Króla Augusta II, że zaś w przeciągu rzeczonych lat znacznemu uległa uszkodzeniu, przeto w r. 1829 i 1830 nowo wystawioną została. Teraźniejszy iey a-brys jest budowniczego Markoniego, sztukaterye wszelkie są dziełem Pana Markoniego, brata powyższego budowniczego. Popiersie Jana III z białego marmuru jest roboty Pana Kaufmana. Obraz do ołtarza błogosławionego Anioła z Akry, Misyjonarza zakonu Kapucynów, jest pędla pana Gładysza. Lichtarze na ołtarzu i lampa, są zrobione przez P. Knusmana; krata żelazna lana w rękodzielni Pana Ewansa. Napis na pomniku jest następujący, w tłumaczeniu polskiém:

Na przechowanie serca
Naypotężniejszego Monarchy Jana III Króla
Polskiego.
Za zwalczenie pokilkakroć zastępów
Tureckich.
I oswobodzenie Wiednia od oblężenia
Poprzednikowi swojemu,
Nayjaśniejszy Nikołaj I, Cesarz Wszech Ros-
syy, Król Polski.
Pomnik ten wystawił roku 1829.

A U S T R Y A.

Wiedeń dnia 9 września.

Marszałkowie polni porucznicy: Hrabia *Aloizy Mazzuchelli* i *J. Piccard Grunthal*, zostali mianowani członkami rady nadworney; trzy jenerał-maiorowie zostali podniesieni do rangi marszałków polnych poruczników, a 8śmiu półkowników do stopnia jenerał-maiorów. Xiążę Franciszek *Rosenberg-Orsini*, jenerał kawaleryi i członek rady nadworney, oraz baron *Strauch*, wielki mistrz artylleryi i także członek rady nadworney, zostali uwolnieni od służby. (J.d.S.P.)

P R U S S Y.

Akwizgran 10 września.

J. K. W., Xiążę *Wilhelm*, syn monarchy naszego, wczora, wieczorem, około 10 godziny, przybył do tego miasta i stanął w hotelu pod znakiem *Złotego smoka*.

Mnóstwo mieszkańców zebrało się na ulicy, dla widzenia Xięcia, inni napelniali w tymże celu okna domow poblizkich; część garnizonu była pod bronią, wszystkie budowy były oświecone, iasna światłość panowała w całym kwartale, iakby pośród dnia.

Za swoim przybyciem, Xiążę został przyięty okrzykami długimi i oznakami najwyższey radości, które się odnawiały, każdego razu, gdy Xiążę wychodził na balkon swojego hotelu.

Piękna półkowa i mieska muzyka przyczyniła się do przedłużenia wesołości i okazow zadowolenia, które między nami obudziła obecność syna naszego Monarchy, szanowanego i kochanego od wszystkich Prusaków, w którybykolwiek mieszkali krainie. (J. d. S. P.)

N I E M C Y.

Drezno dnia 14 września.

Gdy spokojność została przywróconą, dzięki czynności rozwiniętej przez zwierzchność, i pomocy gwardyi gminney, pod naczelném dowództwem Xiążęcia *Fryderyka*. J. K. W., dnia 11, zrana, raczył do tej gwardyi wydać odezwę, w której oświadczył swoje zadowolenie za skutek iey gorliwości, a przez rozkaz Króla Jegomości

uwiadomił ją, że ci z obywateli mieskich, którzy będą mieli zażalenia na urząd magistratu mieyskiego, mogą je złożyć w kommissyi, przez Króla ustanowionej, celem utrzymania porządku publicznego. Wieczorem, J. K. W. był na przeglądzie gwardyi gminnych, dowodzonych przez jenerałów: *Gablentz* i *Schreibershofen*. Nazajutrz, dnia 12 września, prośba, podpisana przez wielką liczbę osób z obywateli mieyskich, była złożoną w rzeczoney kommissyi. Dnia 13, gdy kommissya złożyła swój raport, odbyła się, pod prezydencyą J. K. M., rada w *Pilnitz*, na której Xiążę *Maxymilian*, brat Króla, oświadczył chęć swojej zrzeczenia się praw swoich do korony na rzecz swego syna, Xiążęcia *Fryderyka*, którego Król Jegomość mianował spótrządcą. Ta nowina, tegoż dnia, o godzinie ósmey, wieczorem, ogłoszona przez manifest, była przyjęta z najwyższą wdzięcznością. Miasto było oświecane przez dwa dni. Hrabia *Einsiedel*, pierwszy minister J. K. Mości, podał się do uwolnienia od wszystkich obowiązkow, a *P. Lindenau*, dotąd poseł saski we *Frankforcie*, został mianowany ministrem spraw wewnętrznych. (J. d. S. P.)

N I D E R L A N D Y.

Haga d. 14 września.

Posiedzenie nadzwyczajne Stanów Jeneralnych zostało wczora otworzone odczytaniem Królewskiego poselstwa, przez Xięcia *Gavre*, mianowanego Prezydentem pierwszey izby. J. K. M., przybywszy na nie, w towarzystwie Xiążęcia *Oranii*, miał następującą mowę:

Mości Panowie!

„Nadzwyczajne waszych władz wysokich zgromadzenie, które dzisiaj otwieram, stało się nagłą potrzebą, przez skutek wypadków smutnych i nieszczęśliwych. Stosunki pokoiu i przyjaźni utrzymując ze wszystkimi naszej pół-kuli mocarstwami, Królestwo Niderlandów zakończyło sposobem chwalebnym wojnę, którą musiało wytrzymać w posiadłościach swoich zamorskich; porządek, handel i przemysł utwierdziły iego szczęśliwość i spokojność; całą usilność moję przykładałem do złagodzenia nieszczęść narodu, i wprowadzenia ulepszeń, doświadczeniem uświęconych: gdy nagle, w *Bruzelli*, a potem wkrótce w wielu innych miastach królestwa, wybuchnęło powstanie, skalane scenami pożogi i rabunku, których obraz wystawiać na tém zgromadzeniu, iest dla mnie rzeczą nader przykrą. Oczekując pomocy waszych władz wysokich, których zwołanie było pierwszą moją myślą, wszystkie odemnie zależące środki zostały przedsięwziętymi dla wstrzymania postępów złego, dla zasłonięcia spokojnych obywateli od zamysłów nienawiści, i dla zachowania Królestwa od plagi wojny domowej. Wyśledzić przyczyny, cel i następstwa nie dawno wydarzonych wypadków iest, w teraźniejszych okolicznościach, mniej ważnem dla dobra państwa, niżeli obmyślić środki do przywrócenia i utwierdzenia iego spokojności, dobrego porządku i władzy praw.

„W chwili zawziętości i nienawiści nie iest, Mości PP., łatwém dziełem, chęć moję, umocnienie dobra moich poddanych, pogodzić ze staraniami, które winienem dla każdego w szczególności, i które dla wszystkich okazać przysięgałem. W tymto właśnie celu odwołuję się do waszego światła, do waszey przezorności i do waszey energii, ażebym, wsparty pomocą reprezentantów narodu, mógł ustanowić środki, mające się przedsięwziąć w trudnych okolicznościach, które uciskają naszą oyczyznę. Wiele osób utrzymuje, że przywrócenie porządku i spokojność wymagają przezyrzenia praw fundamentalnych, a nawet oddzielenia prowincyy, które mocą traktatów i umowy fundamentalney zostały umieszczone pod iedną administracyą. Podobna kwestya może być rozwiązana tylko drogami prawnymi, które są nam przepisane przez toż fundamentalne prawo, którego utrzymanie zaprzysięgliśmy uroczystą przysięgą. Ta ważna kwestya będzie przedmiotem głównym wa-

szych narad. Zobowiązuje WPańów komunikać ze spokojnością i szczerością swoją opinią i swoje widoki względem tak ważnego zadania; gdy tymczasem ja, z mojej strony, pragnąc przedewszystkiem szczęścia narodu, który Opatrzność Boska powierzyła mojej pieczętowi, iestem także gotów wspólnie z WPPami obmyślać środki, któreby mogły uczynić skutek, tak żarliwie pożądanym. Nadzwyczajne waszych władz szlachetnych zwołanie ma również za przedmiotawiadomić WPańów, iż terażniejsze okoliczności wymagają zebrania milicyi, nad liczbę przepisaną prawem fundamentalnem, do służby zwyczajnej. Potrzeby pieniężne, które wynikają z tego środka, iako też wiele innych potrzeb koniecznych z okoliczności buntu, zostaną uprzednio zaspokojone przez nadzwyczajne, w tym celu otworzone kredyty; później jednak zajmiecie się WPańowie wynalezieniem środków względem obmyślenia źródeł na te wydatki.

Mości Panowie! zupełną i całkowitą ufność moję pokładam w waszém patriotyzmie. Nie zapomnieliście o hurzy, która w innej epoce przechodziła ponad moją głowę, ani też o odwadze, miłości i wierności, która zrzuciła iarżmo ucisku, które utwierdziły prawa oyczyzny, i które w mych ręku złożyły berło, z którym teraz wam panuję.

Gotowy uprzędać chęci prawne moich poddanych, statecznie się będę opierał duchowi stroniectwa, oraz środkom, któreby dobro narodu wystawiły na łup gwałtu. Pogodzić, ile tylko można, przeciwnie interesa, iest przedmiotem jedynym moich najgorętszych życzeń. (J.d.S.P.)

FRANCYA.

Paryż dnia 13 września.

Birża paryska: spadanie papierów coraz idzie dalej; pięć od sta, 99 fr. 20; trzy od sta, 70 fr. 95; akcje bankowe, 1,740 fr. pożyczka królewskohiszpańska 49½ fr.; haitańska, 590 fr.

Izba Parów, posiedzenie dnia 9 września. Z porządku dziennego, roztrząsano na zgromadzeniu ogólném przełożenie względem zniesienia prawa o świętokradztwie: przełożenie komisysy, która żąda czystego i prostego uchylenia prawa rzeczowego, zostało przyjętém większością głosów 98 przeciw 5cin. Dalej, z porządku dziennego, roztrząsano projekt do prawa względem obrania deputowanych, na miejsce powołanych na urzędy publiczne i płatne; projekt ten został również przyjętym większością 85 głosów przeciwko 2. Projekt do prawa względem przezyrzenia list elekcyjnych na rok 1830, został przyjętym bez roztrząsania; względem zaś sposobu opatrywania wakansów izby deputowanych był przyjęty większością 86cinu głosów przeciw 2.

Izba Parów, posiedzenie dnia 10 września. Z porządku dziennego, czytano raport komisysy szczególnej, do rozpatrzenia propozycyi P. Hrabiego *Siméon*, względem zastosowania sądu przysięgłych do wykroczeń druku i przestępstw politycznych. Izba kazała wydrukować i rozdać ten raport. Potym, z porządku dziennego, czytano raport komisysy szczególnej do rozpatrzenia prawa względem wygnanców. Ten podał powód do żwawego roztrząsania, do którego należeli PP. *Malleville*, *Brezé*, książę *Brogie*, *Dubouchage*, *Decazes*, a koniec, prawo zostało przyjętém większością 73 głosów z 85 wotującymi.

Trzej członkowie komisysy, ustanowionej do śledztwa nad dawniejszymi ministrami, z sekretarzem izby, spełniającym obowiązki pisarza, dnia 9 udali się do *Vincennes*, dla powtórnego examinu.

— Rozkaz z dnia 27 sierpnia, umieszczony w biuletynie praw, przeznaczają 100,000 frank. dla Barona *Pasquier*, prezidenta izby parów.

— Zawiadamiają, iż książę *Talleyrand* dopiero 25 t. m. wyjedzie, i prosto uda się do *Brighton*, gdzie się teraz znajduje K. J. M. *Wilhelm*.

— Dnia 11, publiczność w izbie deputowanych oczekiwała udzielenia od rządu, zapowiedziane-

go w przeszłą środę. Wiadomo było, iż tego udzielenia przedmiotem miał być obraz stanu *Francyi*; udzielenie to zostało ieszcze odłożonem. Mniemają, że będzie wniesione w przyszły poniedziałek, przez ministra oświecenia publicznego. Zdaje się, iż odroczenie posiedzenia dopiero nastąpi w czasie obiorów cząstkowych, i będzie trwało tylko przez czas, członkom obu izb potrzebny do ubiegania się o wybory.

— Postanowieniem z d. 5 tego miesiąca, minister skarbu naznaczył komisysą do przygotowania projektu prawa względem ulepszenia prawodawstwa podatków prostych. Mówią, iż tej komisysy zatrudnieniem będzie obmyśleć sposoby dopełnienia niedostatku, który się wydarzy w skarbie z odmian, które konieczne będą musiały być wprowadzonymi do systematu podatków ubocznych.

— Dnia 8, staraniem prefekta policyi, schwyciono afisz, bez imienia autora i drukarza, w którym wezwana iest gwardya narodowa, naczelnicy warsztatów i robotnicy, do zebrania się celem obalenia izby deputowanych. Prokurator królewski zaniósł zażalenie i wydano mandata względem sprowadzenia osób podeyrzanych. Sąd królewski, za zgromadzeniem się izby, wytoczył rozpoznanie tej rzeczy, w którym uznano charakter spisku przeciw bezpieczeństwu królestwa. Sąd królewski obrat dwóch z pomiędzy swoich członków, do wyprowadzenia śledztwa.

— Od ostatnich zaburzeń w *Rouen*, spokojność nie została tam zamieszana. Dnia 9, roboty znówu rozpoczęły swoje zwyczajne działanie w *Saint-Sever*. W *Darnetal*, robotnicy śpieszą do swoich warsztatów. Przeciwnie zaś mówią skąd inąd, że na dolinie *Houlme* i *Malaunay*, roboty ieszcze są zawieszone, ale najmniejszego nie popełniono zamieszania.

— Rząd francuzki uznał P. Rafała *Ayala*, wice-konsula przy konsulu ieneralnym Kolumbii, we *Francyi*. (J.d.S.P.)

ANGLIA.

Londyn dnia 5 września.

Ażeby sprawy państwa odbywały się nieprzerwanie, Król oświadczył, iż chętnie będzie co środę przybywał do *Londynu*, dla odbywania rady tajnej, dawania audyencyi etc.

— Okręt królewski *Britomart* przybył z *Lizbony* do *Plymouth*; przywiózł 11 oficerów i marytków ze statku *Ste Hélène*, których o 16 mil od *Terceiry* uwięziła fregata portugalska *Diana*, i którzy byli już w *Lizbonie* potępionymi, iako morscy rozbojnicy; lecz zostali uwolnieni na prośbę dowódcy statku *Britomart*.

— Kompania indyjska urzędownie obwieściła, że odtąd procent iey papierów iest zredukowany od 3 do 2½ od sta.

— Gazeta wieczorna, z dnia 4, zapewnia, iż Lord *Palmerston*, P. *Huskisson*, Lord *Melbourne* i P. Ch. *Grant* weyda do ministeryum. (J.d.S.P.)

— Dnia 11 —

Dnia 5 b. m. Ministrowie nasi byli nadzwyczajnie czynnymi, i ustawicznie wyprawiano posłańców gabinetowych z korespondencyą. Tegóż dnia, Poseł austriacki książę *Esterhazy*, jeneralny konsul rossyjski kawaler *Benkhause*, Hr. *Rosslyn*, Lord *Ellenborough* i kanclerz Izby skarbowej, mieli kolejno czynność w wydziale spraw zagranicznych.

W *Oxford* i *Otmoor* zupełnie przywrócono spokojność. Z *Windsor* weszły do *Oxford* 3 szwadrony półku dragonii, które przez dobre postępowanie doznają szacunku od mieszkańców.

Dnia 6 b. m. odwiedził Król Jmć wdowę po admirałe *Nelson* w mieszkaniu iey w *Brighton*. Przybył prywatnym pojazdem, i został wprowadzony do pokoju gościnnego, gdzie przyjęła go Lady, i rozmawiał z nią przeszło 3 kwadransy. Wielu mieszkańców w tym domu nie wiedziało o bytności Króla. Lady *Nelson* była bardzo uradowana tém odwiedzeniem. Monarcha przechadza się w *Brighton* bez żadnego prawie orszaku, i rozmawia po przyjacielsku z kupcami w sklepach.

Niedawno przyszedł *incognito* do pewnej kiegarni, gdzie pożyczają książki do czytania; jeden z obecnych poznał go, i natychmiast zdjął kapelusz. Król dał znak temu jegomości, aby kapelusz włożył znowu na głowę, i razem dał mu poznać, iż chce być *incognito*. Słychać, iż Monarcha chce obejrzyć warownię *Tilbury* i odwiedzić Hr. *Darnley* w *Cobham-hall*. Ma także udać się do *Gravesend*, i obejrzyć miejsce, gdzie Lord *Darnley* myśli nowe miasto założyć. Król Jmć ma dać całemu miejscu nowe nazwisko, stosowniejsze, niż jest terazniejsze *Gravesend* (Koniec grobu). Inwalidzi, stojący na załodze w warowni *Tilbury*, naprawiają ją teraz.

Według doniesień z *Caracas* pod d. 16 lipca, kilka powiatów, które się przeciw Kongressowi Wenezuelskiemu oświadczyły, uznały władzę jego. Gazeta Rządowa umieściła oświadczenie obywateli w *Guarenas*, iż cofają poddanie się rządowi Kolumbijskiemu, do czego dnia 7 czerwca zgagnieni zostali. Nie chcą teraz uznawać władzy ani *Boliwara*, ani Kongressu w *Bogota*. (G.W.)

— Dnia 12 —

Papiery publiczne: Konsulidy były wczoraj 88½; zawczora 10; konsulidy 88½; rosyjskie, 102; greckie, 32½; hiszpańskie, 25½; portugalskie 59; brazylijskie 70½; meksykańskie 37½.

— Najjaśniejsi Królestwo, którzy dotąd przebywają w *Brighton*, mają chęć, w tym tygodniu, odbyć podróż do *Portsmouth*, gdzie już przygotowano jacht *Royal George*.

— Gazeta *Times* zawiera wezwanie robotników, a szczególnie drukarzy paryskich, ażeby się nie dawali namawiać do burzenia machin, którym Anglia winna swoje bogactwa i możność utrzymania spółubiegania się przemysłowego ze wszystkimi narodami.

— Dnia 7, w *Oxfordzie*, wynikły sceny zamieszania, z powodu aresztowania, za nieprawne uczynki, około 60 rolników, których lud miejski na ulicach zebrany, z okoliczności targu, wyrwał z rąk tych, którzy ich prowadzili. (J.d.S.P.)

— Dnia 14 —

Dnia 11 b. m. wieczorem przejeżdżał Xiążę *Wellington* przez *Manchester*. Zgromadzony lud powitał go radośnymi okrzykami. Udał się śpiesznie do *Heaton-Park*, mieszkania Hr. *Wilton*, o 4 mile od tego miasta. Dzisiejsza gazeta *Gonic* zawiera obszerną wiadomość o uczcie daney dla Xięcia *Wellingtona* w *Manchester*. Podczas tej uczty Xiążę nie mówił nic o polityce zagranicznej. Na uczcie tej znajdowali się także Hrabia *Matuszewicz* i Vice-Hrabia *Combermere*.

— Dnia 17 —

Onegdaj zrana przybył do tutejszej stolicy Xiążę Brunświcki, w towarzystwie dwóch adiutantów i stanął w pałacu Brunświckim. W południe odwiedził Xiążę Pana *Murray*, ministra osad, a wieczorem pojechał do *Brighton*.

— Hrabia *Aberdeen* przedstawił w *Brighton* Królowi Jmci Xięcia *Trubeckiego*. Monarcha dał także posłuchanie Hr. *Matuszewiczowi*.

— Listy z *Lizbony* donoszą, iż gdy fregata *Galatea* wypłynęła z tamtąd na powrót do Anglii, *Don Miguel* zaczął znowu chwiać się w przedsięwzięciu wydania zabranych okrętów kupieckich angielskich. Odmówiono im pasportów, i dla tego nie mogły jeszcze wyjść pod żagle.

— Srebro, którym w dzień urodzin Królewskich stoł zastawiony był w *Windsor*, szacują 200,000 funt. szterl. (8 milionów złt. pol.)

— List z *Lizbony* pod dniem 28 sierpnia donosi, iż oddział gierillasów wynoszący blisko 400 ludzi odparł niedaleko *Oporto* część wojska przeciw niemu wysłaną. W *Oporto* panowała dnia 24 sierpnia obawa o utrzymanie spokojności; u-

lice były osadzone wojskiem, artylleryą i t. d.

— Listy z *Laguayra* pod dniem 29 lipca donoszą, iż Jenerał *Paez* przywrócił spokojność w kraju. Przesłał pismo do kongressu, polecając zmniejszenie wojska i sprzedanie okrętów wojennych na zapłacie długów. Według gazet z *Bogota* pod dniem 23 czerwca, minister spraw zagranicznych przedstawił dnia 13 czerwca prezydentowi Pana *de Lenza*, Posła Cesarza Brazylijskiego i Pana *Turner*, Posła Angielskiego. (G.W.)

H I S Z P A N I A.

Madryt dnia 26 sierpnia.

Rząd, dokładnie uwiadomiony o tem wszystkiem, co się dzieje, przedsiębierze nayprzyszytsze środki do zapobieżenia, iżby wygnańcy hiszpańscy nie uczynili napadu na którykolwiek punkt terytoryum. Następnie więc, przesłano rozkazy do ieneralnego kapitana Katalonii; wojska dążą ku *Jaca*, na granicach Arragonii, a ieneralny kapitan *Guipuzcoa*, oprócz wojsk oddanych pod jego zarządzenie, może także rozporządzać miejscowemi milicjami Biskai, znanemi pod imieniem *Tercios*, oraz ochotnikami królewskimi, którzy się znajdują w kilku miastach tej prowincyi, nad którą dowództwo jest mu poruczonem. (J.d.S.P.)

— Dnia 31 —

Onegdaj przybył tu z Katalonii podpółkownik gońcem do ministra wojny. Słychać, iż wystąpił go Hr. *Espana* z doniesieniem o rozruchach w *Lampurdan* wznieconych, aby konstytucjonistom, których jest 1200 nad granicą, ułatwić wkroczenie do Hiszpanii. Do prowincyi Biskajskich posłano rozkaz, aby każda z nich wysłała 2 deputowanych do stolicy, dla znajdowania się na naradach względem terażniejszego stanu interesów krajowych, i co w nich czynić wypada.

— Podług listów, odebranych w *St. Ildefonso*, wybuchnęła rewolucya w *Lizbonie*. (G.W.)

T U R C Y A.

Smyrna dnia 15 sierpnia.

List ze *Stambułu* pod dniem 2 sierpnia, umieszczony w teyże gazecie wyraża: „Aient bankiera *Rothschild* nie mógł zawrzeć układu o pożyczkę, którą proponował Porcie, która (jak się zdaie) nie widzi dotąd potrzeby tego wielkiego środka skarbowego. Były *Defterdar Sadik Efendi* został posłany w nadzwyczajnem zleceniu do *Bagdadu*. I tam stan rzeczy nie jest zaspokajający. Liczne tłumy Arabów napastują po gościńcach i rabują karawany. Głównym celem wysłania *Sadika Efendego* ma być zebranie pieniędzy.”

Od granic tureckich d. 4 września.

Listy kupieckie ze *Stambułu* nie obeymują zaspokajających doniesień o rozruchach w *Albanii*. Zapewniają zaś, iż powstanie w Azji mniejszej jest zupełnie przytłumionem, i że Porta, otrzymawszy pieniądze z Egiptu, może zapłacić zaległy żołd wojsku regularnemu. *Mehemed Ali* usiłuje wspierać Portę, ile możności. Ostatni transport gotowych pieniędzy i zboża, przybył z Egiptu dnia 25 sierpnia do *Stambułu*. (G.W.)

G R E C Y A.

Odebrane w *Liwornie* listy z *Malty* pod d. 24 sierpnia donoszą, iż do *Negrepontu* zawinął okręt wojenny turecki z kilkoma statkami przewozowemi, dla zabrania dział i potrzeb wojennych z tamecznej twierdzy. Poczem popytnęły tam z *Nauplii* dwa okręty wojenne, jeden rosyjski, a drugi angielski, aby przeszkodzić skutecznieniu tego zamysłu, przeciwnego zawartemu układowi. (G.W.)

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora. Andrzej Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK